هو العلیم

حکم نجاست کفار و اهل کتاب در روایات

بررسی فقه الحدیث روایات نجاست کفار و نواقض وضو

سلسله دروس خارج فقه – طهارت انسان - جلسه دوم

استاد
آیت‌الله حاج سید محمدمحسن حسینی طهرانی
قدّس‌الله‌سرّه

هیجرَّلا ِنانطیشَّلا َنِم للهَا ِبُذوعأ

هیحرَّلا ِنَحمرَّلا للهَا ِمسِب

باتکل ها و رافکت ساجنا بطبترم تایاور ی دنبهتسد ی سرب

دشکی م لوط رگید هینک روره م ور زا ه رابود ار اهنآ ۀمه م یهاوخب رگا نوچ ،ه تشذگ ب لاط ۀلابند ه ب لاح
.دوشی م ه راشا م هب لاط نآ ه ب ،دوشی م ض رع ه کی تبحص ن مض رد ی لو

ربت لاد ه ک [ی ظفل م یدرک وجتسج ه کی یاجنآ ات ام]ه ک دش ض رع .دوب رافکت ساجن ه ب ع جار ث حبم
،دوشی م ی دنبهتسد ن یا ه ک تسه ی فلتخم تایاور ه ب .م یدرکذ دیپ ،رافکو ن یکرشم ی ار بدنکب س جن
ه ک ن یکرشم ت ساجن ب ار درب ث حب ،ن یکرشم ی ناوأت ایاور ه ب ،م امحا ءاملعلا ۀماع ۀلسلس ه ب ،رؤس ت ایاور ه ب
ی فلتخم ه ایاور ات ه ایاور ن یا ،ک لذ ل اثما و دادترا ب ار درب دنکی م لقنتنیآی م [ل ئاسو ب حاص] م وحرم
.م یراد راکاهفرح ن یا و ه علاطم ی ار زونه ام اهنیا ه ب ع جار ه ک تسه

ن یکرشم ت ساجن ه یآ ن ومار یپ ی یابطابط ه ملاع ی ریسفت ل یلد ل یلحت

:م تخادنا ریخأت ه ب ًادمع ن م ار ث حبود

،ۀبوتلا﴿ .....مارَحلْا َدِجسَملْا اوُبرَقْی لاَف سٌجَن َنوُکرِشُملْا امَّنِإ ..... ۀیآ ریسفت ه ب ع جار ث حبی کی
و نّیبم ار [ت ایاور] ن یا و دنکی م لدتسا ت ایاور ن یا ه ب ه یآ ن یا ریسفت ر د ن یرسفم ه کنیا ت هج ه ب تسا ﴾۲۸
ی انعم ل وا ه کت سا ن یا رتهب م دید م ن ،دنکی م ح رطم ه مدآ ن یکرشم ی ار ب ه کی تساجن و س َجن ی انعم ن آ ح ضوم
دوخ ی اج ر د ن یکرشم ت ساجن ر ب ه یآ ن یا ریسفت ر د ن یرسفم ل دتسا ایآ م ینالد ب ات دوشب ن شور ت ایاور ن یا
؟ه ن ایت سه

و ر هاظ ت ساجن ه نادنکی م ن طابث بخ ی انعم ه ب ار س َجن ناشیا ،ی یابطابط ه ملاع م وحرم ه ک دش ض رع
ک رشم و ر فاک ت ساجن ربت لاد ه کی ا ه یآ ن آ ر ق ر د ام و دنکی م ل وکوم ش دوخ ع قوم ه ب ار هاظ ت ساجن ث حب
دنکب م س جر ربت لاد س َجن –دش ض رع ه کی روط ن ام ه م –م ه یآ ن یا ر د ه کت سا ه یآ ن یا ط قف ،م یرادنکب
ه ب ه جوتاب ،م ینک ه دافتسا م ینالوتی مذار ح لطصم ت ساجن آ ه یآ ز ا ام ام ا ،دنکی م ی دیلپ ر ما ربت لاد م هس جر و
غ ر اف ت ایاور ن یا ز ا ام ه ک ن یا ز ا دعب ه َللاءاشنا .ت سا ث حبک ی ن یا .دراد دوجو اجنیا ر د م هف ۀلاخ ۀلدا ه کنیا

ه.بع جار ل.احبا.ات م.لاسا ردص زا ار ءاهقف رظن و ی.هقف ث.حبدعب و م.ینکی م.حرطم ار ه.یآ ی.ریسفت ث.حب ،م.یدشن .م.ینکی م.ی سرب رب رفاک ت.ساجن ۀلئسم

ن.یکرشم و ب.اتکل ها رؤس زا ی.هذرب ل.اد ت.ایاور ی.سرب

ه.چرگ ،م.یسرب ن.امشچ ن.آ ه.ب ه.کنیا ا.ات م.ینکی م.ی رورم ک.ی.ل وا ه.بلا ،م.یراد ی.مهم رایسب ث.حبک.ی زورما زا ی.لاخ م.هن آ ن.تفگ دوز دیاش ه.کم.دید ی.لو م.هدب م.اجنا ی.هقف ث.حب زا دعب ار ب.لطم ن.یا م.هتشاد رظن رد ن.م ی.م.حرطم ار ن.یا زورما ی.لو م.یراد ی.رگید رورم ک.ی ی.هقف ث.حب زا دعب زاب ه.یضق ن.یا ه.ب تبسن الذل دشابن ف.طلا .م.ینک

ل.ها ،م.اسا قیمع رد –درکار رفاک ت.ساجن ۀدافتسا اهنآ زا دوشب ه.کت.سا ن.کمم ای دوش ی.م ه.کی تایاور :ت.سه.تسد دنچ –م.لاسا ابف لاخ می.لکروطب و ب.اتکل ها ریغ زا ن.یکرشم و ب.اتک

ۀحفص لوا دلج رد ل.ئاسو ب.حاصم وحرم ه.کب.اتکل ها رؤس زا دنکی م.ی.هذ ه.کت.سا ی.تایاور ی.کی ی.م ار دنس اتت.سا ب.وقعی ن.ب دمحم ،ت.سا ی.فاک ل.وصا ت.یاور ن.یا ؛ه.درک ل.قنج نپ و ت.صش و دص ت.رضح .لا ل.اقف ،ی.نارصنلا و ی.دوهیلا رؤس ن.ع م.لاسلا ه.یلع ه.للادبع ابا ت.لئسل .اق ،جَرعا دیعس ه.ب دناسر .دنکب ی.هذرب ت.للاد ه.کم.یرادن ی.رگید ت.یاور .ت.سا ت.یاور ک.ی ن.یا .ه.ذ :دندومرف

رؤس ت.ایاور رد ت.مرح ربارب رد ت.هارک ی.انعم ت.موادقم

زا ت.سا س.یردا ن.ب دمحا زا ت.یاور ،ت.سا ش.فلاخ رگید ت.ایاور ه.کت.سه اجنیا رد ی.رگید ت.یاور و ءانزلا دلو رؤس ه.رکه نا م.لاسلا ه.یلع ه.للادبع ی.با ن.ع ،دنکی.مذرکذ ار دنس ،ه.رَکَذ ن.َمزا ءآشَو زا ح.ونن.ب ب.ویا اجنیا رد .ب.صانلا رؤس ه.دنع ک.لذ دشا ن.اکو م.لاسلا ا ف.لاخ ن.م ل.کلا و ک.رشملا و ی.نارصنلا و ی.دوهیلا رؤس ت.یاور ه.کدینکب ض.رفا ی.دمآ ی.هذمش شوخ ن.یا رؤس زا ت.رضح .ه.دمایناجنیا رد ت.مرح ی.انعم ت.ساَه.رَکی.انعم ه.کی.رگید...

دناسر ی.م ار ت.مرح ن.الا ن.یا :ل.اؤس

.ت.سین ت.مرح ی.انعم ه.بَه.رَکًلاصا ،ریخ ه.ذ :ب.اوج

ریبغت دیدش ت.هارک ی.انعم ه.بار م.ارح ن.آ اجنآ رد م.ینات وی مَه.رَکا ب.م.یشاب ه.تشاد م.ارح اجک.ی ام.رگا ی.تح .م.یهدب

؟... :ل.اوس

.رؤس ن.یا زا ت.سا ت.سا ن.دوب ت.حار اذ .ت.سا ن.دوب ت.حار ای.انعم بَه.رَکه.ذ ،ه.ذ :ب.اوج

؟ت.سین ت.مرح م.دع و ت.مرح زا م.اع :ل.اوس

ار ی اَه.رَکن.ی.مه .دراد م.هی.وق روهظ ،دراد روهظ ،...ت.هارک ی.هتنم ت.سا ت.یلح رد ش.روهظ :ب.اوج

.هدرکنی قرف ،هدوبمهنامزنامهدیمهفی مامشه کی

تیاور ،دشابلاه کتساسیهذتیاور فلاخربتسهنیا فلاخربتسردیتحه کیرگیدتیاور
نعه تلأس :لاقملاسلا هیلعهَللادبعیبانعیطاباسرامعزادنکیملقنناشیا ،تساسیسوطخیشتیاور
یذلاءاملاکلذنمتلقفمعلاقف ؟یدوهیهنایلعهنمبرشاذاهریغءانا وا زوکنمُأضوتیلهجرلا
اجنیارد هچرگ .اجنیارد درادنیلاکشایدوهیرؤسه کنیاربدرادحیرصترگیدنیا .مهعلاق ؟همنبرشیه
هجولابهیجوتنیا اما ،اًیدوهیهنانظه کهدرکلمحخیشاجنیارد ه کدنیامرفیمرُحخیشمومحرم
.تساتیاورکیدنیا .میدرکذادیپهیجوتنیایاربیلیلدچیهامو تسا

هورکم ؟لا و تساماروح ؟تسیچلانیا اما .هذ .لا لاقف :دنکیمیهذربتلاداجنیاردتیاورکیسپ
ولرگالانیا و .نکندیوگیم ،دهدیمذلاهبعجاریحیضوتترضحاجنیارد ؟تسایضرمریغ ؟لا و تسا
ردتسهشنفلاخمه کیرگیدتایاورابنیانلاا ه کنیاهبدسربهچدرکیمذتمرحربتلاددوبهعبطویلخ
.درادنداجنیارد میرحتربتلاداًعطق ،اجنیا

یرهاظتساجذربنیکرشمیناواوفورظزایهذتایاورتلاددقن

اهنیاه کنیالثم ،کیو دونو رازهۀحفصکیدلجتسانیکرشمیناواهبطوبرمه کیرگیدتیاورکی
بوقعینبدمحه :تسایفاکتیاوریکیه کدنروآیماجنیارد ناشیاتیاوراتهس ،هدشنادیمهرستشپ
تنکلاق ،دوشیمنانامسلمدعبهدوبیناریصنلاوامیهاربانبایرکز ،میهاربانبایرکز زایحینبدمحه نع
دحاوتییفمهعهنوکافهیناریصنلانیدیلعییتیلهاناملاسلاهیلعهَللادبعیبلأتلقفتملسأفاینارصنا
یرگیدقیرطهبتیاورنیا .سأبلاقلا .لاق ؟ریزنخلاهحنولکأیأملاسلاهیلعیلاقفمهتیناآنملکآو
،...رگادرادنلاکشاهکنیاربدنکیمحیرصتهکتسایتیاورکیدنیابخ .هدشلقناهنیاودلاخنبدمحا زا
بارشوریزنخمحهکتسانیارطاخبتسهکیهذاجنیاردوشیممولعمسپ
.دننکیمهدافتسااجنیاردنلااهنیاو

تلئسلاقملسنبدمحه زا ،تسایفاکتیاورتیاور ،تسایحینبدمحه تیاورگیدتیاور
ونوخبطیذلاهماعطنملاو همهتیآیفاولکأتلاقفسوجملاو همذلالهاتیآنعملاسلاهیلعرفعجابا
زاهذوناشیالذغزادیروخذه کدیامرفیمتترضحتیاورنیاردبخ .رمخلااهیفنوبرشییتلاهمهتیآیفلا
نیاهبرظانثیدحنیالیذدشضرعهتشذگزورهکیروطنامه .دنروخیمرمخنآردهکیاهیذآن
[.دندومرفاجنیاردترضحاربلطهنیا] ،تسهاهنیاوسجذومارحلئاسمابطلاخنوچه کتساتهج
تسانیاشیانعمنیارمخلااهیفنوبرشییتلاهمهتیآیفلاو ،رگیدهمهتیآنمواولکأتلا :تفگیمهعفدکیبخ
همهاهنآ ،اهنآهب ...ورمخبرشنیانایرسهٔطساوب ،هیآردلکازایهذروظنمینعیتمرحتمرحنیاه ک

.دنتسیس جنه سفند حی فن اشدوخ اما ،اهنیا و ت اساجنه ب دنوشی م ثوّلم

ل کاتلا هَللادبع ابا ی ل ل اق رباج ن ب ل یعامسا زا ت اسا ی سوط خ یش ت یاور ت سه ه کی رگید ت یاور رد ن دروخ زا ار اهنیا دنکی م ی هذ اجنیا رد زا ب ت رضح .روخ ،ب اتکلا ل ها ی نعی م هتیآ ی ف ل کأت لا و م هحیابذ .ت یاور ک ی ن یا .اهنیا و ف رظ رد ،هیآ

ی نظا ب ت اساجنه و رمخ ی نیوکت ت ارثا ن وماریپ ق داص م اما ن ایب

...ه کم نیبب لا اح دوب اجنیا رد ه کی رگید ت یاور

؟رمخ ن دوب س جنه ک لام ؟ت سیچ ت سه رمخ ت اساجنه رد ه کی کلام :ل اوس

.م نادی م ه چ ن م ؟ک لام :ب اوج

.ت اس س جنه م ه رفاک ت سه س جنه رمخ ی کلام ن امه ه ب م یوگب م هاوخ ی م :ل اوس

،دنکی م ت سه رمخ ؟دراد رفاک ه ب ی طبر ه چ رمخ ؟دراد ن آ ه ب ی طبر ه چ ن یا ؟ه تفگ ی س ک ه چ :ب اوج

!...ه راچیب رفاک ،ار م دآ دنکی م ت ینابوی ح و ت یمیهب دراو

رگید ت سه ش شبخ رطاخ ه ب :ل اؤس

ی م م هزیمت ی لیخ و دراد ل کلا اًقافتا ،ت اس ی زیچ ک ی رمخ ن یا .م یارذ راک ش بخ ه ب ام ًلاصا :ب اوج ه ک ص وصخ ب .ت سه م هف ّظن ن یا .دینکب ه دافتسا م هن ان اتتاقیرز ت رد اهنیا و ن ولوا س ای اجه ب دینابوتی م امشم ،دنک ن یا ه لئسم .دریگی م ارقه دافتسا دروم م هی حارج رد ،دشاب ه دشم هیفصت و دشاب م هروگنا رمخ ش رمخ رگا زا ار ن اسنا ح ور .دروآی م نوریب ت ینابوی ح دراو ار ن اسنا زا .دنکی م ت ینابوی ح دراو ار ن اسنا دراد ه کی زیچ رمخ ن یا ه ک ت اس .دوشی م اهنیا و ف لاخ ی اهراک ب جوم و ع یاجف ب جوم و دنکی م ت یمیهب رد دراو و دروآی م ت ینابوی ح ن آ ک ی رظنُقطقز ا ه صلاخ ی نعی .ه دش ه داد ن آ ه ب اًعیرشت ه لئسم ن یا ،اهنیا و ت اساجنه م کح ن یا ه لئسم ن یا ةطساوب ت رودکن آ ز ا دلوتم و دلَّوم رهاظ رثا ن آ ه کم دش ی رهاظ رثا ک ی ب جوم ن طابت رودکن آ ،دراد ه کی ترودکم سق رگا .دینکی م س اسحا ار اهنیا امشم ،دراد ی تایصوصخ ک ی ،دراد ی راثآ ک ی ،دراد ی رثا ک ی ن یا و ت سه ن طاب ه تشادنرب خ ش دوخ م هی لصم ولو دراذگی م ریثأت ی لصم ل اح رد دشاب س جنه زیچ ک ی اب ایو رمخ اب ی سابلک ی ن آ ه ک ت اس ا ی عیرشت رثا ک ی دلّوم ی نیوکت رثا ن آ ه ک ت اس ا ی نیوکت رثا ةبنج ن امه ل ام ؟ت سیچ ل ام اهنیا !دشاب ی نیوکت ةبنج زاب ش رثا و ل ص ا ی لو دراد ی رابتعا ةبنج ش عیرشت ی نعی دراد ی نیوکت زیچ ک ی زاب م هی عیرشت رثا ...لاا ح ا ما .ت اس ن یا ی ارب ن یا .دراد

ی زیچ ف رظ ن آ ز ا اهنآ ًلاصا دیاش دیروخ ی زیچ ف رظ ن آ ز ا دنیامرف ی م ت رضح ه کم هار ی ف رظ :ل اوس

...ی لو دنشاب ه دروخ م هـ

...م یوگ ی م ار ن یا لا اح ن م .م نادی م ب خ ،ه ذ :ب اوج

فرظن یا نوچ یلو دنشابه دروخ ذی زیچ فرظن آ ابه کنیا ولو رمخ ًلاثمه دام ن آ ابرشن و رشح :لاوس

...یدینکه دافتسا بخ دنیوگی مت ساهنآ لام

ات ،نا شدمک رد دنرادنگ بی نیچ فرظ تسد کی ه ،گنشق فرظ کی یاهنیا رگا هک دینکب ضرف هن :باوج

.دیوگی منه کار نیا ترضح ؟دیروخ نا شهینآ زا دیوگی مترضح دندروخ ذی زیچ فرظ ن آ رد مهل احب

،دنرادی مرب دنرادنگی م کوخ تشوگ ن آ رد ،دنروخی م ادغ فرظ ن آ رد ،تسا لامعتسا دروم هک ی فرظ ی نعی

.دننکی م هدافتسا تسین فیثک دننییی م دننکی م هاگن ردق ن یمه ،دنیوشن دنیوشب دیاب اًمتح هک دنرادنا اپا مهاهنآ

ی رهاظ ثبخ ب جوم تسا ن کمم ی نطاب ثبخ و دوشی م ی نطاب ثبخ ب جوم ن یا ابرشنو رشح :لاوس

دوشب مهم

؟دینکی م هدافتسا امجک زا امشار ن یا رخآ :باوج

...و هدش ثبخ ب جوم دنراد رشن و رشح ن یا ابا هنیا ن وچ :لاوس

میهاوخی م ام !مینک تسرد و میروایب رد کلام نامدوخ زا میناوتی منه کام ناج اقآ دینیبب :باوج

ن یا ام ی راتفرگ .میدرکی م مهب ارش ولو زیچ همه تراهظ هب مکحام میتشادن ار اهتیاور ن یا رگا هک میئوگب

مینکی م ج راخ تراهظ و تیلحت حت زا ار ماسقا ن یا زا ی ضعبه لدا ئطساوب خ ،اجنیا رد میراد هلدا هک تسا

ی رهاظ تساجن ربت لاد ،نایب ن یا ابا اه تیاور ن یا میئوگی م ،میتسه اه تیاور ن یا و ام .ماسقا ی قاب دنامی م

هن ن یا ،هن :دنیوگی مترضح ؟مروخب ش اهینآ زا دیوگی مترضح هب ی تقو ،دش ضرع هک ی نایب ن یا ابدنرادن

ترضح م نکی م ضرع لاح .هنه کت فگی منت سا س جنه کت فگی مترضح لا و دنکی منت مرح ربت لاد

مکح ن یا هرخلا به کدنادی م و دراد س اوسو ردق ن یا ماکحا نایب رد هک ترضح .هن دنیوگی مت هجه چه ب

ار ب ولطم و ُبُل ن آ همه هک دنکب نایب ار مکح ی وحن ک ی دیابن ،دسری م ی سکره و ن یسح و ن سح تسدب

ن م اولکأ ؟دنکی مت مرحربت لاد ش یاجک تیاور ن یا میوگی م م نکی مت یاور ن یا ه ب ه اگن ه دنب نلا ؟دنمهفب

اهنآ ه ب .س أب لا دنیامرفی م رگید تایاور هکنیا ه ب میرادن ی راک ًلاصا لاح .روخن ،لا :دندومرف ترضح ؟مهتینآ

وَ بُ اصْنَلْاَا وَ رُسِیَمْلَا وَ رُمَخْلَا امَّنِإ اوُنَمآ نَیذَّلَا اهُّیَأ ایٰ ل ثم درکی م نایب ی روط ک ی ترضح .میرادن ی راک

.درکی م نایب دمآی م ی روط ن یا ﴿ ۹۰ ،هدئامال ﴾ نَوُحِلْفُتْ مُکَّلَعَ ُهوُبِنَتْجَافَ نِ اطَّیَشلَا لِمَع نْ مِ سْجِر ُم لْزَلْاَا

دیوگی م ،دنکب نایب م درم ی ار ب ار ی مار حرما ک ی دینکب ضرف هکنیا ی ار ب درادن ی تسیابردور هک ترضح رخآ

رتهب ی نکن دنیامرفب ترضح ؟مینکب انز ام ایآ دنکی م لاؤس .تسا م ارح اقآ ؟تسیچ انز .رگید تسا م ارح اقآ

ایم ینکب ی دزد اقآ .نلاف و دروآی مرد ار ت ردپ ادخ ،تسا م ارح ناج اقآ هن !تسا رتهب ی نکن ی چ ی چ !تسا

ی روط ن یا هک ترضح !ریذپیت دوخ م ه ار ش تلاکشم ت روص رهر رد رگید لاح ی نادی م ت دوخ ب خ ؟مینکن

ُ اللَه وَ ِ اللَه نَمِ ًلاکَن ابَسَک امِب ًءازَج امُهَیدْیَأ اوُعَطْقَافَ ُةقِراَّسلَا وَ ُقِراَّسلَا وَ .دنکت بحص م درم ا ب دیآی منه

ب راشلا ﴿۲ ،رونلا﴾ .... ٍةَدْلَج َةئام امُهْنِم ٍدِحاوَ َّلُك اوُدِلْجاَف يِناَّزلَا وَ ُةَّيِناَّزلَا ﴿۳۸ ،ةدئاملا﴾ ٌمِيكَح ٌزيِزَع مدآ تحار .دمهفی مار تمرحم مدآ تحار هکدننکی م ناییدنیآی م یمسق نیا ،... و دحلا هیلع بجیرمخلا تمرحه کتمرحم ملاکرد هدوبه چنیا !امهفرحنیا و ظافلا ابدنکی هنیزابه کتمرحه .دمهفی مار تساجنم.یروایبتسدب میهاوخی مام ار نآ ؟هدرک ناییی روط نیا

ار نیا زا رتدیدش .دروخی هنام دردب اهنت هنیا ،هنه تفگ طقف هدمآ تمرحه کنیا میینیبب میهاوخی مام میهاوخی مام روط نیا .بلَکتساجنل ثم ،مَدتساجنل ثم میکتباذار یتساجنک یه کنیا یارب میهاوخی مام رگید نآ !ییچیه هکتسا ضرارعم هکرگید تایاور نآ ،رگید تایاور هب میرادنی راکًلاصا .میکبه دافتسا هبنشراهچ زور هکی یاهتیاور ای ،...رمخلا ب رشلا دیوگی مه کی تایاور ،س أبلا دیوگی مه کی تایاور .تسلایواو ربتللاد هکی تایاور نیا س فنم میئوگی مام .میرادنی راکنآ هبًلاصا ،رگید دوبح یرصض رارعمًلاصا میدناوخ .تسه روظنم نیا .هیضق نیا ءادا هبتسیی فاو .ب لطم ءادا هبتسیی فاو نیا س فن ،دنکی م یهن

ل ثم رگید بتکزا هتبلا ،أیمذ ول و تسا رفاکلا هساجنُبابتسه رظن دروم اجنیا رد هکی باوبا زا یکی نامه هیبش اجنیا رد اه تایاور نیا زا یکی .میکی م ضرع ار ی تایاور ادرف هَللا ءاشنا م اهنیا و کردتسم .هدرک رکذ ار تایاور نیا هرابود اجنیا رد ناشیا هکتسا م لسم نب دمحم تایاور

ی سوجم ابی یاذغم ه هرابرد ی لهاکی یحیه بق داصم اما خ ساپ

ت یاور ،دناسر ی هنار [ب لطم]نیا دشض رع هکی روط نامه و تسه نیا فلاخ هکی رگید تایاور أ ی سوجم ل جر م هرضح و نولکأی نیملسم موق نع ملاسلا هیلع هَللادبع ابا تلئسل اق :تسا ی لهاکی یحیی م.کدلاب ی فه نوعنصتأئیش م کیلع م رحُأ نأ هرکأ و ی سوجملا ل کاوُأ لافانأ اما ل اقف ؟م هماعط ی لا هنوعدی

روشحم اهنیا ابامشنوچ م هف رط نآ زا ی لو م نکی هنار اراکنیا نم دیوگی م اجنیا رد تمرحه دینیبب م کیلع م رحُأ نأ هرکأ .مزادنیبتیذا و تقشم هبار امش هکم یوگی هنار ی زیچ کی امش هب دیتسه طولخم و م.کدلاب ی فه نوعنصتأئیش

روظنم أعقاو رگا دینزی م دیراد ار فرح نیا دینک ضرف هکامش !اقداصم اما درادنی راکناجاقآ بخ ی م ار نیا دینیبب ؟دنراد ی ریصقت هچ اهنآ دنکل مع امش ملاک هب دنهاوخب هدع کی دیاش دشابتمرح امش دنلب .دنکی م ل قنارگید ی ارب ار نیا دوری م دوشی م دنلب ی لهاکی یحیی اقآ نیا !ثیدحلا هقفش ا همه دنیوگ دنکی م ل قنار امش ملاک نیا دیآی م ،فرط نآ ،فرط نیا ،هفوک رد ،ناسارخ رد ،ش رهش رد دوری م دوشی م و ی سوبحم ابدینک ضرف هکدنتسه هدع کی لاح ب خ ،دشابتمرح ربامش رظن أعقاو هکدینک ضرف رگا ار نیا دنهاوخب رگید ئدع کی دیاش لاح .دنرادربتسد دننام ی تاوتی منا اهنیا امش لوقب لاح و دنتسه طلتخم اهنیا

امشر ظن ق بط دنهاوخی م ،دننکب ل مع امش روتسد ق بط دنهاوخی م ،دننکب ه حماسم دنهاوخی منز ،دننکب ل مع
ی م اًعقاو ه کی سک ک ی ؟دنوشبی مارح رما ک ی رد دراو دیابه ک دندرک ی هانگ ه چ اهنآ ن یاربانب س پ دننکب ل مع
ار م کح ه دماین ه ک ت سا ق داص م اما رصقم ؟ت سیک رصقم ن لا ا اجنیا ب خ .دننکب ل مع م لاسا روتسد ه ب دهاوخ
،ل کاوأ لاف اناأ اما دیوگی م ،ش نایعیش ه ب دهدی م ن اشنه ار دراد اجنیا رد ت رضح دوش ی م م ولعم س پ .دنک ن ایب
ه ب !ت سا ی راجو ی راس اجنیا رد ی هنن یا د ح ه چ رد ه ک دیمهفب امش اجنیا رد ار ی هنن ازیم ی نعی ؟ه چ ی نعی
م لاک ی لیخ م لاک ن یا .دشاب ه تشاد رشن و رشح و ط لخ اهنآ ا ب دیابن م ه معیش ک ی اما ت سین اهنیا و رمخ ت دش
ف رط ن آ زا ،م وشی منذ غ م ه ی سوجم ا ب ن م ی سوجملا ل کاوأ لاف اناأ اما :دیامرفی م ت رضح ه ک ت سا ی بیجع
زورما لاا ح ه ک ،ت سا ب تارم ه ب ذخا ش یانعم ؟ت سیچ ش یانعم ن یا .م نکی منل یمحت امش ه ب ار م دوخ فیلکت م ه
ت ساجن ر ب ت للاد اًعطق ن یا ه ک ه دش اجنیا رد ب تارم ه ب ذخا ه ک م نک ض رع ن اتتمدخ م هاوخی م ار ب لطم ن یا
.درادن اجنیا رد

ت رضح ،دنکی م ه حفاصم ی مذ ه ک درادن ت یاور ک ی رد ه ک دوب ه حفاصم ث حبم ث حب ه ک رگید ی اهتیاور
ن یا دوشی منذ ک اپ ک اخ ا ب ه ک دوب س جذ ن یا رگا اًعطق .ت راک ی پ وربو ...ه ب ا ی ک اخب ریگب ار ت تسد دندوم رف
.دوب ت سد ن تسش ،دوب ک دیل سغف ی اهتیاور .دشاب [...و وشتسش] ا ب ه ک ی تسیاب

ی ف ی سوجملا ةلاکاؤم ن ع ه تلأس ل اق :دوب انبا حصا ن م ةَدِع ت یاور ک ی ه ک دینک ض رفً لاثم ای
.ه دن م اجنا ار را ک ن یا :دندوم رف ت رضح .لا ل اق ه حفاصاً و د حاو ش ار ف ی لع ه عمدقرأ و ةدحاو ةعصق

ت یاور ف رط ن آ زا ی لو .د حاو ی اذغ ک ی زا ن دروخ زا درک ی م ی هنن ه ک دوب اجنیا رد ت یاور ا ت ه سود
اهنا م لعت ت نا و ک م دخت درادن ی نارصنئ یارجا ک ی ت رضح ه ک دوب م لاسلا ه یلع اضر م اما ت یاور ه ک دوب ی رگید
ی فاک ام ی ار ب دیوشی م ار ش تسد ه ک ردق ن یمه اهید یل سغت س أب لا ل اق ةبانج ن م ل ستغت لا و أضوتت لا ه ینارصن
،...ه ک دینک ض رفً لاثم ای .م یرادن آ ه ب ی را ک ام ،دنکن دنک ل سغ دهاوخی منه صلاخ و ،ت سا

؟ه دوب ی سک ه چ ل ام ه یراج :ل اؤس

.ه دوب اضر م اما ل ام :ب اوج

؟دنک ی م ت یاف ک دیل ْسَغ ی نعی :ل اؤس

م یرادن ی را ک ام دیوگی م ت رضح .م درواین زرد م دوخ زا ن م .دیوگی م ت رضح ی روط ن یا ،ه لب :ب اوج
!...دشابن ف یئک ش تسد ردق ن یمه ط قف دنکن ایدنکب دهاوخی م ل سغ ه ک

رگید ن یا دیوشب ار ش تسد ن یا ه ک ردق ن یمه ه ک دیامرفب دهاوخ ی م ار ن یا اجنیا رد م ه ت رضح لاا ح
.م یرادن ی را ک ن آ ه ب رگید ام ،ادخا ب ش باسح

ل اق س وجملا ةنیآ ی ف م لاسلا ه یلع ه سدبع ی با ن ع ه رارز ن ع ر کب ن ب ی سوم ت یاور ی دعب ت یاور ً لاثم ای

.دیئوشبب آ ابار اهنیا دینکه دافتسا اهنآ ی اهفرظ زا دیدش روبجه ه کی تقو ءاملاب اهولسغف اهیلا م تررطضا اذا

دشابت ساجنا بت اقلامل امتحا دیاشه کت سا ن یا رطاخه ب همه اهنیا :لاؤس

.ن اتتمدخ م نکی م ضرع لاح :ب اوج

م ه اجنآ رد ه کدوب م امحلا ءام ۀللسغ ت اياور دش ضرع ه کم ه ی رگید ت اياور .دوب ت اياور ک ی ن یا ی اهتياور لاح .دش ضرع اجنیا ات ه کدوب ی بلاطم ن یا .درادن اهنیا و ت ساجن ربت للاد ت اياور نآ ه کدش ضرع ت بسن ام ار ی ماتت حبۀعومجم ک ی ادرف س پ و ادرف رد دهاوخب الدخ رگا ه ّللا ءاشنا ،م ینابوخی م م یئآ ی م ار رگید ...نآ زا ل بق .م یهدی م م اجنا ت اياور ن یا ه ب

م اکحا ف عض و ت دشب تارم و ه عماج ی حور ت یادهرد ه مئا ف یلاکت

ک ی ه قفرد ط قف ی نعی ،دنتسه ل وئسم م الساا م هیلع ه مئا م ه اهنآ ی حور ت اهجه ب ت بسن و م درم و ... ت سین رئاد رما و ت سین حرطم اجنآ رد ی رهاظ ت ساجن و ت رابطا و ی رهاظ م ارح و ل لاح ک ی و ی رهاظ ۀبنج و ت سه م اکحا ن یا رب ب ترتم ه کی دسافم و ح لاصم ت هجه ب ه کلب ی رهاظ ت ساجن ک ی ن یب و ت رابطا ک ی ن یب ه مئا ،ت سا ب ترتم ل امعا و ل اعفا رب ت مرح و ت یّلح و ت اساجن ن یا و ت رابطا نآ ه کی نیوکت ریثأت نآ ت هجه ب نآ دشر و ی قرت ب جوم ه کی وحن نآ ه ب ه عیش ل ابق رد ار دوخ ۀفیظو نآ ه کنیا رب دنتسه ف ظوم م الساا م هیلع :ف عضب تارم و ت دّشب تارم زا ت سا ی بتارم ی ارادف یلکتب اسحن یا ی ور .دننکن ایب ت سه

ه کت سا ی اهبترم ک ی اهنیا ،ریزنخ ،برمخ ت ساجن ل ثم ش دّشۀبترم نآ ،ت ساجن دروم رد ًلاثم م هیلع ه مئا و ت سین زیاج ه بترم نآ ه ب ت بسن ی ضامغا ه نوگچ یهو درادن دوجو ه بترم نآ رد ی ا ه هبشو ک شچ یه .دننکی م ن ایب للاطم ن یا دروم رد ار م حرن اقتا و م اکحاِ ل امکا ب و ت حارص ل امکا ب م الساا

ه قفی اهدیلک زا ی کی ی نعی ،اهت سا ی مهمۀلأسم ی لیخ ن یا و ،ی ردق ک ی ه کت سا ی بلطم رگید ب لطم ه مئا ه کت سا ن یا رگید ۀلأسم ی لو ،م نکض رع ن اتتمدخ م هاوخی م زورما ه کت سا ی بلطم ن یا ،داهتجا و ث یدحا ی ارب درادت یلباق و ت سا دعتسم ه کی سکره ی ارب و ی ا ه نیمز رهرد ،دارفا ی حورِ ءاقترا ه ب ت بسن م الساا م هیلع ه مئا زا ریغار ی سکه کام ی نعی ،دنتسه ل وئسم ه مئا م ه اهنآ ه ب ت بسن ،دنکب ی قرتو دشر رتلاب لاطم ه ب ه کنیا ی بلاطم نآ ،ن اشراک ی پ دنور ب ه یقب ،دننکی م ن ایب ام ی ارب ار م اکحا ه کدنتسه م وصعم ه دراهچ ن یا ط قفو م یرادن ی صخش ک ی رگا الذهیلعً ءانب .ت سین ت جح ه یقب ،ت سا ت جح ام ی ارب ،دوشب ل قنم وصعم ه دراهچ ن یا زا ه ک ه یلع م اما ۀدهع رب ،دنکب ل مع م الساا ه یلع م اما روتسد ق بط رب ش دوخ رب ار م اکحا ج رادم ه ب ن دیسر ی ارب دهاوخب ه ب ل ئاق ام ه کت ساجنیا .دهدب رارق وا رایتخا رد ه بترم ن یا ی ارب ار م زلا م زاول و رازبا رادقم نآ ه کت سا م الساا زا م وعم ی ارب ه جرد ک ی رد ،ت سه ی تاجرد و ب تارم ی ارادف یلکت ی نعی ،ف یلکت ۀلسلس رد م یتسه ب تارم دنتسه ص اخ ه کی دارفا ی ارب رگید ۀجرد رد ،دنتسه ص اخ ه کی دارفا ی ارب رگید ۀجرد رد ،ت سا م درم دارفا

ت کرح دناوتی منذی سکرھ اجناآ رد رگید ،دوشی م ن ییرقملا ت ائیس رارب لاا ت انسح ۀلأسم ه کرتلاا ب ۀبترم ه ب ات
ن ایی ه کدنکی م ه دھاشم ه چنانچ رگا ،تسا م لاسلا ه یلع م اما ۀفیظو الذھلف .دنتسھ اجناآ رد ی صاخ دارفا ک ی ،دنک
ه چرگ ،دشاب تساجنو ت رابھط م کح ای تمرح و تّیلاح م کح ه چ ،یّتبم کح ن آ رظن ۀطقنز ا ه چرگی م کح ک ی
ل ثم و دشاب ه تشاد دوجو ن اسکی وحن ه ب دراوم ۀمھ رد دارفا ۀمھ ی ارب ه کت سین ی اه بترم ک ی رد رظن ۀطقن آ زا
ریثأت ن آ ،ب ناوجو ط یارش ظاحلا ب ه کی ئوس ریثأت ن آ ۀطساو ه بی لو ،دشاب کلذ ل اثما و رمخ ب رشو انز ت مرح
ی وحن ه ب ار دیکأت و ت دش ن آ ،ءاحنا زا ی وحن ک ی ه ب دیاب م لاسلا ه یلع م اما ،دراد ی ّتبت ساجنم دع اب ولو ءوس
ب لطم ن آ ن ایی ه کدنک ن ایی ی وحن ک ی ه ب ار ب لطم دیاب م اما ی نعی ،دنک ن ایی دیاب دنوشن ن آ رد دراو م درم ه ک
رگید ،درادن ل اکشا ،روخب ی سوجم ۀینآ زا ه کدیوگب دیایی م لاسلا ه یلع م اما رگا ،دوشن م درم ن دروخ ل وگ ب جوم
ض رف ات رازھ اب ی سوجم ن یا ب خ ،تسا ن یا ف لاخ ر ب م اما رظن ه کی تلاح رد !دنکی م راک ه مھ دنیآی م م درم
ل اثم ب اب ن م ه کدینک ض رف ه کن یا ای ،ه درک دروخرب اجنیا رد ش یاھفرظ ،اھفرح ن یا و ن الاف و ب ارش دینک
ن یا ر ب رارق رگا ،دنراد اھفرح ن یا و ط لاتخا و ش زیمآ ،...و ریزنخ ل کا و رمخ و ب ارش اب اھیدوھیو اھی نارصن
–دنتسھ ع رشِ ن ّیبُم اھنیا و دوب ر بمغیپ ه کع راش لااحب خ– ...ِن اونع ه ب وع راش ن اونع ه ب م لاسلا ه یلع م اما ه کدشاب
ی م ض رغ ص قنت قو ن آ ،درالنگ ز اب اھنیا اب ط ابترا رد ار م درم ت سد دیایی ،م کح ن ّیبم وع رشِ ن ّیبُم ن اونع ه ب
و ت ارابھط و ت اساجن ن یا ه ب ی لاتبم ار م درم ،دوخ ت سد اب م لاسلا ه یلع م اما ه کت سا ن یا ض رغ ص قن ،دوش
.ه درک اھنیا

ه ن ؟م روخب اھنآ ی الذغ زا .ار راک ن یا دینکن ،ه ن دیوگب ت رضح ،دنک ن ایی دیایی دیاب م اما وحن ن یا ه ب الذ
ل ثم ،دھدی م رارق ار ی یاھھار ک ی ت سھ ی ّتبم کح ،م کح ن یا ه ک دنن ک ل ایخ م درم ادابم ه کنیا ی ارب اما .دیروخن
دیوگب ه کدینک ض رف ه کنیا ای ،م یرادن ش راک رگید ام دیوشب ه کار ش تسد دیامرف ی م م لاسلا ه یلع اضر م اما ه کنیا
ت لاد ه کی رگید ت ایاور دینک ض رف ای ،دیروخن دنا ه دروخ ب ارش ه کی ا ه ینآ زا ای دیھدب م اجنا درادن ب یع
ه ک م یوگب ار ی زیچ ام شه ب م ناوت ی منذن م ،م شاب اھنیا اب ه کنیا زا دیآی م م دب ن م ،ک لذ ل اثما و س أب لا دنک ی م
دھاوخی م ق داص م اما ت رضح دوشی م م ولعم س پ ،رگید م یوگی م ت سا م ارح رگا ب خ ی نعی ،دیرادرب ت سد
،ت سا ت ساجنو ت مرح رب ب انتجا ،ب انتجا ن یا دینکن ل ایخ ی لو ت سا ب انتجا رب ن م رظن ه کدیامرفب ار ن یا
،ءوس ت ارثا ن آ ه کی ئوس ت ارثا ن آ و دیوشی م ط ولخم اھنیا اب دیوری م ام شه ک ت ساھنیا اب ۀطلاخم رب ب انتجا
.دنک ی م الدیپ ل اقتنا ،دوشی م ل قتنم م ام شه ب ،ت سا م کاح اھنآ دوخرب

–ت سھ رگید دراوم روطچ ه ک م نکی م ض رع ار ش رگید دراوم لاا ح –ه یضق ود ن یا ه ب ه جوت ی ارب الذ
:دنک ن ایی ت یفیک ه سه ب اجنیا رد ار م کح دیاب م لاسلا ه یلع م اما ،ه یضق ود ن یا ه ب ه جوت ی ارب
ظ فلن یا ،ت سا دارم ف لاخ ر ب ح یرصتا ی ت ساجنر ب ح یرصت ه کی ظ فلم اما ه کت سا ن یا ل وا ه جو

.کی ین یا .دربذ راکبار

ع نملا م دع و ه حابا ۀدافتسا دارفا ه کت سا ی لک و ی ّتبۀحابا ب جوم ه کی وحن ه ب ار ب لطم ام ا ه کنیا م ود
دنکب ن ا یید یابن م ه ت یفیک ن یا ه ب ،دننکبار ع راشلا ۀیحان م رذحلا م دع و

رد ،م لاسلا ه یلع ام ا ی نطاب ت یاضر ا ی ت هارک ن آ ه کدنک ن ا یی وحن ه ب ار م لاک ام ا ه کنیا م وس ۀلأسم
:م یدرک ه دهاشم اجنیا رد ار ب لطم ه سن یا رأفک ت ساجن ب اب رد ام و .دوشب س کعنم ت رابع ن یا

.کی ین یا .م یرادن ام ت سه س جن رفاک ه کدنکب ت لاد ه کی تیاور کی ه

،ن اسلا ه اجنآ رد ش اهمه ،م یرادن ام ،ت سا ل اکشا لا ب و ع نام لا ب ا ه اجنآ ا ب ط ابترا ه کدنکب ت لاد ه کی تیاور کی ه
.ت سا ب ان تنجا ن اسلا

.م یرادن ام م ه ار ن یا ،ت سه ا ه نیا و م یرحت رد ص ن دنکب ت لاد ه کم ه ی تیاور کی ه

،م ینکی م ض رع م ه ار ش دراوم دعب م ینکی م ار ث حب ن یا ً لاعف لاا ح –ا ه نیا ع ِ وم جملا ث یح ن م زا س پ
ه کی تیاور [:ه کت سا ن یا]م یدیمهف ت ایاور زا ا جنیا ات ام ه کی زیچ ن آ –م دنام م ه ا ه نیا و ی هقف ث حب زونه لا ا ح
ادیپ ام ،ی رادص و دوهی ر یغ ه ب ت بسن ی ّتح ی رادص و دوهی ه ب ت بسن دنکب ت ساجن ر ب و ی ّتبۀمرح ر ب ت لاد
.م نکب ض رع ن ا تتمدخ م تساوخی م ه کدوب ی بلطم ن آ ن یا .م یدرک

رتخد ّی لو ن ذا و ج اودزا م اکحا ر ب ف یلک ت ب تار م ق یبطت

:م یراد ی دراوم ام ه یضق ن یا ر ب دهاش

ن ذا ب وجو ،دینکب ه علاطم دیور ب لاح ،ت سه ح اکن ه ب وبر م ه کی تایاور ،ح اکن ب اب رد ه کدینک ض رف
،درادن ل اکشا ن یا ،دشاب ه دیشر ر گا ه کت سه ت ایاور زا ی ضعب رد ب خ ،ه رکاب رتخد دینک ض رف ه ب ت بسن ّی لو
رد ف لاخ لاب ت سا ه دیشر ر یغ ه کی رتخد رد .ت سا ط رش ّی لو ن ذا ل احی ا ی لع ه کت سه ت ایاور زا ی ضعب رد
ن م ه کم ینکب ی سرب اجنآ رد ار ت ایاور نآ ام ر گا .ت سا ج راخ ث حب ل حم زا ر گید ً لاصا نآ ،ت سا ط رش اجنآ
روظنم ه کدیوشی م ه جوت ه دینک ه اگن ر گا ،دینکب ه اگن دیور ب ن اتدوخ م ینکی م ن ایب م راد ط قف ،...ل احً لاصا ر گید
۱۴،۱۵،۱۶ دینک ض رف ه کی رتخد ک ی ه ب دنیوگب ر گا ،دیاین ش یپ ج رم و ج رخ ه کت سا ن یا م لاسلا ه یلع ام ا م
رفن ن یلوا زا دتفای م ه ار ه ناخ زا ن یا اقآ ر گید ،ی نک ج اودزا ی ناوتی م م ه ت ردپ ۀزاجا ن ودب امش ،ه دش ش لاس
ن یا ی اربی زرم و ّدح ک ی م لاسلا ه یلع ام ا ب اب خ !ولج دوری م دنزی م ه عفنملا م اع ار ه مه ه یئافص ِرَس ات ه تفرگ
ه برجت ،ه تشذگ وا زا ی نس ،ت سه ش یابا ب اب خ !دمهفی م ه چ رتخد ب اب خ !دشابن ه زاورد ی ب ردق ن یا ه کداد رارق
ک ی ه ب ف رط ن آ زا ت اقو ن آ .دراپسب ل ها ت سد ه ب ار ن یا ه صلاخ ه کنیا ات دوشی م ش رس ی کشخ و رت ،دراد ی ا
رس دنیوگب اباب ه ب ،دریگن ت خس دوخیب اباب ،دش ادیپ م ه ی بوخ دراوم ر گا ه صلاخ ه کدناه درک ن ایب ر گید وحن
.دسرب ش دوخ دناوتی م دشاب دیشر ر گا ،ت سا رتخد ا ب رایتخا ن یا ،ن یشنب ت یاج

رظن داهتجا مامقم رد ،یاوتف و یداهتجا مامکحا دنیوگیم ار نیا ،...مالسلا هیلع مامالا روظنم نیا ربانب سپ
اقآ دیوگب دنکب دنناییب دناوتیمن ،دنکب دنناییب دناوتیمن هنارهاظ مامقم رد یلو دسرب بلطم کی هب تسا نکمم دهتجم
مهه هب تکلمم اقآ !تسین طرشم هک دینک نالعا اقآ ،تسین طرشّیلو رظنم دیدمهفت اياور زا امه هک دینک ضرف
یامدیدع دراوم نالآ .دوشیم نه کمهه نیا !ةیاهن الا تسا طرشّیلو رظن اقآ دیوگب فرط نآ زا ایب !دزیرگیم
نالآ ،دنک جاودزا رتخد دارفگیمن دریگ ،یوینل ئاسم زا یضعب رطاخ هب هک مراد غارس اًصخش مدوخ نم
ل ئاسم و یدام ل ئاسم رطاخب ،دارفگیمن دریگن یا و ،...مهه یلیخ و مدش گرزب و تسا ش لاس ۲۵،۲۶،۲۷ رتخد
نیا .دنکیم تعنام دراد رگید اهنیا فلاخ رب ،تسا فرع فلاخ رب ،تسا مالسا فلاخ ربًالصا هک یفلاخ
یاضرم دعاوع راشی اضر دروم هکار مکحت یفیک هک تسا یناسلت اياور نانس هک تسا دراوم نآ زا یکی
.دنکیم نایبت ساع راش

دامقم زا یلاؤس و وضو یذم ت یضقانت اياور ی سرب

هَللا ءاشنا ،...وضو ض قاوذ ب اب رد .مراد غارس اجنآ رد نم ،وضو ض قاوذ ب اب رد ت اياور نآ زا یکی
ت یاور وضو ض قاوذ ب اب رد ًلاثم دینیبب .مامتشون نم اجنیا ،۱۹۵ ۀحفص رد ار ثحب نیا ،دینک بلطم امش
،کلذ ل اثما و تسا ل وبِج ورخ یکی ،تسا موُنه کدینک ضرف اهنآ زا یکی ،وضو ض قاوذ ،میراد امه کی امدیدع
زا ار ل ییقت ،ار هلبُق هک دینک ضرف تروص هک دینیبیم دراوم زا یضعب رد اما .دینادیم همه کی ض قاوذ نیا
.همکیم ض رع هک تسا دعبةلأسم نآ لاح .دنرمشیم وضو ض قاوذ

وَهُوامَّنادَسَجلا و ب وثه نمل سغیلا و وضولا ض قنیلا ل اقف ،یذَملا ن عم الاسلا امهیلع امهدحا تلئس
دوشیم الدیپ یدراوم هچ رد هک تسا ص خشم مهه یذم ،تسین وضو یارب ض قان اجنیا رد یذم ، ؟ ةلزنمب
یذم نیا دراوم هنوگ نیا رد دشاب هتشاد کلذ ل اثما و توهشه ب رظنا یدنکب حسم نانسنا هک یعقوم رد ،رگید
.دنکیم نایب اجنیا رد ار وضو ض قنم دعت رضح ،تسه

،دینک هاگن دیورب نانچمه دوخ ار ش یاهتراب عالاح ،مالسلا هیلع هَللادبعیبا ن عم رارز ت یاور ،رگید ت یاور
.هماخنالا ةلزنمب ...وضولا ض قنتلا و ةلاصلا ل طبتلا و هُلسغَتلاف ةلاصی فت نا و

یعیام نآ یذم ؟تسیچ دیناد یمه کی ذم ،همکیم در مراد ار همهن م ،تسا دایز یذم هب عجار ت یاور
دیسا ،تسه اهنیا و ل وبرد هک ی داوم زا دنکزیمت ار ارجم نآ هکنیا ی ارب دیآ یم اهنیا و م الاتحا زا ل بق هک تسا
هب الام ت قو رد نیا و ،دراد ار مدننکزیمت مکحًاییقت نآ ،دنربنن ییزا ار هفطن آ اهنآ هکنیا ی ارب ،اهنیا و ک یروا
.دوشیم الدیپ اهنیا و

دشابت وهشریغ س اسا ربل ییقت رگا هک میراد اجنیا رد امی تاياور ل ییقت ب اب رد وضو ض قاوذ ب اب رد
هک میراد مهرگید ث یداحا زا ی رایسبو .دنکیم وضو ض قنم دشابت وهش س اسا ربرگا و دنکیمن وضو ض قنم

ی‌ذملا ن‌ع ،تسا ش‌فلاخ‌اجنیا هکم‌یراد رگید تایاور زا ی‌ضعب‌رد ی‌لو .دنکی‌مذوضو ض‌قن ،توهش‌زا ی‌ذم .دنکی‌م‌اجنیا رد ار وضو ض‌قن‌ن‌یا ،ض‌قَنِ‌ت‌وهش‌ن‌مَ‌ن‌اکن‌ا ل‌اق ؟وضولا ض‌قنی‌أ

هحفص ،م‌درک‌ض‌ر ع‌ن‌ا‌نتمدخ‌ار ش‌اه‌حفص‌ط‌قف ،م‌ناوخی‌مذار اهتیاور ن‌م ،تسا دایز اجنیا رد تایاور تسدب‌ار ی‌ناعم‌ی‌لیخ‌هکت‌سا ی‌تایاور ی‌نعی ،تسه‌م‌ه‌ی‌دیفم‌تایاور و تسه‌ی‌دایز تایاور و تسا ۱۹۸ .دنکی‌م‌نایب‌م‌لاسلا هیلع‌م‌اما هکی‌مکح‌تیفیک‌زا دهدی‌م

:م‌یراد اجنیا رد ام‌ت‌یاور هتسد دنچ

نآ رد هکی‌تایاور ی‌نعی] ،تسا ن‌ید ی‌روورض‌م‌ئوگب‌م‌ینات‌وتی‌م‌أبیرقتو تسا م‌لسم‌هکی‌تایاور هتسد کی‌ یو م‌لاتحا و ی‌نم [،دنکی‌م‌رکذ] دربی‌م‌ن‌یزا ار وضو و دنکی‌م‌ار وضو ض‌قن‌هکی‌یاهزیچ‌ت‌رضح [،تایاور ی‌ذَو ل‌ثم‌رگید ی‌لئاسم‌اما .تسا دایز هیضق‌ن‌یا هبعج‌ار م‌ه‌ت‌یاور و دنکی‌م‌رکذ ت‌رضح‌ار ط‌ئاغ‌و ل‌وبو موز دیآی‌م‌ل‌وبزا دعب‌اهنیا زا ی‌ضعب ،دنتسه‌ی‌صاخ‌ی‌ناعم‌کی‌ی‌اراد م‌ه‌اهنیا زا م‌الدکر هه‌ک ...و ی‌دَو و ی‌ذَم و ًلاصا اه‌ی‌ضعب ،دیآی‌مذم‌ه‌ل‌وبزا دعب‌ت‌سا ت‌یفیک‌ن‌یمه‌ه‌به‌هکت‌سا ی‌دَو اهنیا زا ی‌ضعب ،دشاب‌ی‌ذَو هک ی‌ذَم روط‌ن‌یمه‌و ،دوشی‌م‌ادیپ‌ن‌اشیار بت‌بوطر س‌اسحا ی‌هاگ‌م‌ه‌ل‌وبزا ن‌ودب‌اهنیا ،دنراد تاتسورپ‌ی‌تحاران ار دراوم‌ن‌یا ئمه‌ت‌رضح ،تایاور ق‌بط .دوشن‌م‌ه‌ل‌ازنا هکنیا ولو ،دوشی‌م‌ادیپ‌ن‌اسنا ی‌ارب‌ل‌ازنا زا ل‌بق‌هک ب‌اسحه‌ب‌وضو ص‌قاذ‌ار اهنیا ،ت‌رضح‌هکم‌ینیی‌م‌تایاور زا ی‌ضعب‌رد ی‌لو .دنروآی‌مذب‌اسحه‌ب‌وضو ص‌قاذ ص‌قاذ‌ت‌رضح‌ار ت‌وهش‌ه‌بح‌سم ،دنروآی‌م‌ب‌اسحه‌ب‌وضو ص‌قاذ‌ار ت‌وهش‌ه‌ب‌ل‌یبقت‌ل‌اثم‌ب‌اب‌ن‌م .دنروآی‌م ن‌یمه‌ای ،دروآ ی‌مذب‌اسحه‌ب‌وضو ص‌قاذ ی‌سکار ت‌وهش‌ه‌ب‌ل‌یبقت‌هکی‌تلاح‌رد ،دنروآی‌م‌ب‌اسحه‌ب‌وضو ی‌م‌ب‌اسحه‌ب‌وضو ص‌قاذ ن‌اونع‌ه‌ب‌اجنیا رد ت‌رضح‌زاب‌ار ت‌وهش‌ه‌ب‌ی‌ذَم‌هکنیا ای .ک‌لذ ل‌اثما و ح‌سم‌روط ؟م‌یمهفی‌م‌ار ی‌زیچ‌ه‌چ‌ام‌ه‌لأسم‌ن‌یا زا .دنروآ

ت‌رابع‌ن‌آ هکن‌طابت‌لاح‌کی‌ر ثا و ب‌بسز ا ت‌سا ت‌رابع‌وضو :هکم‌یمهفی‌م‌ار ن‌یا ل‌ئاسم‌ن‌یا ن‌ایم‌زا ام ش‌هار ر سر ب‌ی‌عنام‌و ش‌دوخ‌ف‌لاخم‌اب‌ه‌تخیمآ هکت‌سا رادیاپ‌ی‌تقو ا تس‌فذت‌راهطن‌یا ،س‌فَذت‌راهطزا ت‌سا .ت‌سا ت‌وهش‌م‌لاعرد و ت‌ینا‌ویحم‌لاعرد ن‌دشدراو ن‌آ ؟ت‌سیچ [ف‌لاخم]ن‌آ ،دیایند‌وجوب‌ف‌لاخم [ف‌رطزا] ئطساو هب‌هکت‌سا ی‌تراهطن‌آ ض‌قات‌وهش [ت‌لاح]ن‌یا ،ت‌وهش ئطساو هب‌دوش‌ادیپ‌ن‌اسنا ی‌ارب‌هکی‌تلاح ت‌راهطث‌عاب‌هکی‌یوضو)]وا اب‌ت‌افانم [(ت‌وهش‌ت‌لاح)]ه‌لأسم‌ن‌یا ف‌رط‌ک‌یزا لاح ،هدمآ [وضو]ت‌راهط ماما هکت‌سینی‌وحن‌ک‌یه‌ب‌دشاب‌دهاوخی‌م‌هکی‌تحلصم‌رهر ابنه‌یضق‌ن‌یا رگید ف‌رط‌زا ،دراد [(هدش‌س‌فذ :دنکی‌م‌نایب‌ت‌رضح‌ت‌یفیک ۲ هب‌الذل ،دشاب‌هتشاد اجنیا رد ار وضو ض‌قنه‌ب‌ی‌تبم‌کح‌م‌لاسلا هیلع

.ریگب‌وضو ه‌رابود هکنیا ل‌وا ت‌یفیک

.درادن‌ی‌لاکشا هکنیا م‌ود ت‌یفیک

نع هدانسا ب ،دنکی م نا یب وخ ار ن یا دیآ ی م ت یاور نآ هک م یراد اجنیا رد ی تیاور ک یلاثم ت قو نآ نا لاق ،معن :تلق ؟م رادنگب ت یار ب ّدح ؟اَدَح ی فک لُّدحُا لاق ل جر لا ن مُ جرخیُ ی ذملا لاق :دیامرفی م ،رافص ی راک ت وهش ریغ و ت وهش هب ل وب ل ثم ،دنامی م ل وب ل ثم ،ت سا ی کی ی ذم دینیب أَضوَتَفٍ وهش ی لعَ کَنِم َج رخ ،ت سا ی کی اجنیا رد م هی ذم لاح .ت سین آ رد ی زیچ رگید هکنیا ،ت سا وضو ص قان دیآ ی م رد ی تقو ،درادن ریغ ی لع ک نم ج رخ نا و .ی نم ی ار ب دنکب زیمت ار ارجم هکنیا ی ار ب ت اتسور پ ۀدغ ل مع زا ت سا ت رابع ی ذم اجنیا رد ی ذَم هکنیا زا ریغ ؟دراد ی ریثأت هچ ت وهش ریغ ا یت وهش ت لاح ن یا ب خ ،وضو هیف ک یلع س یلف ک لذ نآ ،هدش ادیپ وضو ۀطساوب هک ی تیناحور ت لاح ن آ دوش ی م ب جوم ت وهش ت لاح ن آ هکنیا لا ،ت سین ی اه راک زا اما .ریگب وضو اجنیا رد دیامرفی م م لاسلا هیلع م اما ن یا ی ار ب ،ت ینا ویح ت لاح ک ی هب دوش ب ل ید ب ت لاح ی مهم ۀلأسم ی لیخ ن یا و ،م ینیبی م اجنیا رد ار ی رگید ت اي اور ام دیاین ش یپ ی هابتشا م درم ی ار ب هک ی یاجنآ ادیپ ار نآ هک م درگی م ش لابند هب –...هک ت سا ن یا م نکض رع ار ش تیمها م هاوخی م هک ی زیچ نآ ،...هک ت سا :ت سا ن یا ت یاور –م درکنت شادا ی نوچ م نک

ن سحلا اب ا ن ع ل ی عامسا ن ب دمحم زا دیعس ن ب ن یسح زا ت یاور :ع یرشلا ل لع رد ق ودص زا ت سا ی تیاور َّنا لاق و هنم وضلاب ی نرَمَاَف ی رخُا ۀنس هیلعُ تدَعَاَّم ُثهنم ءوضولاب ی نرَمَاَف ی ذملا ن ع هُتلئس :لاق م لاسلا هیلع ت خادنا ار دادقم نآ درکنل اوئس ش دوخ ت رضح هَلَئسَی ن ع ءایحَتسا و هَللا ل وسر ل ئسَی نَا دادقملا رما أَیلع .َس أَبَلا لاق أَضوَتَا م لنا و ت لق ،ی ریگب وضو دیاب دندومرف ت رضح ،وضولا هیف لاق و .س رپ یورب وت فگ ،ولج

ۀلهو رد دینیب .دنکی م فشکن اسنا ی ار ب ار ی مهم ب لطم ک ی و ت سا ی مهم ت یاور رایسب ،ت یاور ن یا وضو رگا لاح ،أضوتا م لنا و هکدراد اجنیا رد دعب .ریگب وضو هکدیامرفی م ت رضح رگید ی اهتیاور ق بطل وا هرابود اجنیا رد دادقم رگا ؟ت سیچ اجنیا رد روظنم ب خ ،دراد ن ب یع َس أَبَلا :دیامرفی م ت رضح ،م تفرگ ار هیضق ن یا ام ی ار ب هدمآ دادقم اجنیا رد س پ ،دریگب ار وضو دیاب درکی م لایخ دادقم ب خ ،درکی مذل اوئس .ریگب وضو أَضوَتَفدیوگی م نوچ ،هدرک ددجم ل اوئس هدمآ دادقم دینیب .هدرکن شور ت رضح ،هدرکن شور ّی تب وجو ی امنعم نآ ّناک ،دنکبل اوئس ار ن یا دهاوخی م ی نعی ؟هچ م تفرگ نوضو ن م رگا لاح هتفگ هدمآ دادقم ک ی ایآ هکهدیمهفذ فرط ک ی زا ،دناهدرک وضو هبرما وا هب ت رضح فرط ک ی زا ،ت رضح م لاک زا هدیمهفذ ار أَضوَتَفدنیوگی م هکنیا .ریگب وضو ورب ،أَضوَتَفدنیوگی م ت قو ک ی ،وضولا ک یلع ب جید یوگی م ت رضح هعفد ،ار وضو ب وجو ،اهنت أَضوَتَفزا ام ،م یدیمهفن لاا ام هکهدیمهفذ ار ی نیمه دادقم دوشی م م ولعم ،ریگب وضو ورب ت اماقم ،دراد ب وجو رد روهظ ب وجو ۀغیصه کم یدناوخی م ل وصا رد ل احبا ت هکهچنآ ف لاخ ربم یمهفی مذ ب جاو ن یاربانب س پ م ییوگب دراد ب وجو رد روهظ و هدمآ ظفل ک یهکنیا ف رصه ب م ینا وتی مذام ،دنکی م ت وافت ی اج اجنیا رد ،ریگب وضو ورب دنکی م ت لاد اجنیا رد أَضوَتَف !نا ج ا با ب ت سین ی مید ،ت سین روط ن یا !ت سا

نیا ؟تسا یبابحتسا ،یدیکاتأضوتف ،أضوتفایتسا یبوجو أضوتف ،أَضَوَتَفن یا هَللا لوسر ایه کتسهل اوئسه ود زا یکیدهاوخیم ییعن ؟ههچ میدرکذار راکن یا رگا دنکیم لاوئسا ذلهدشادیپ دادقم یارب ع قوم نامهانعم نیا تایاور نیا زا امن یاربانب س پ ،سأبلا :دیوگیم تررضح ،دوشب مسلسم و زّجَنُم شیارب رگید هیضق فرط أعطق ،هنه کم یدیمهف ام و دشن شور هیضق فرط ود زا یکیدنلاا ه کن یا ،میوشبه جوتم یهاوخیم ار هیضق [باوج] زا اما ،میدیمهف دادقم ددجم لاوئسزا ار نیا امتسین ه کنیا ،تسین وضو ب جوم نیا ةوهشن ع یذَم ملاک زا امه کار ه چنآ یلو .دنکن لاوئس [دادقم]ه کنیا اتدوب هدشنن شور شاهیضق فرط نآ مّلسم ربمغیپ دهاوخیمنه کدنشابترابهط ربم درم نیا ه کشتما ربدراد دیکأتردقنا تررضح ه کتسا نیا میدیمهف ربمغیپ وضو دمآ شیپ هیضقن ینچمه کیتقو رهه کنیا یارب دشابزابم درم تسد ه کدنکن ایبار بلطم یروج کی زابا اهنآ زا ار یدشر کی ،دنکیم غیرد اهنآ زا ار یریخ کی ،دنکیم بلسا اهنآ زا ار یتعفنم کی نوچ ،دنریگذ ،دناوخبرهظ زامنددوشدنلبل احن آ ابدعبهدشادیپش یاربتوهشت لاحه کدینکضرفه کی درفکی .درادیم ردقنا ار هیضق ،دنوشنمورحمت لیضفن یا زا م درم ه کنیا یارب ربمغیپ الذل ،درادنریثأتش یارب رگید رهظ زامنن آ ِهتَم دهاوخیم ام لثمه کی صخشکی اما .دنهدب ماجنا ار راکن یا دنورب م درم ه کدنکیم نایبیدیآیم م کحم دنیاینامزلا رخآ ردد نهاوخیم ه کی یاهه درم شوم ن ینچمه کی ،ار ام رکفه کربمغیپ ،درادنگبش اخشخ یلا م کحن آ ناسنا ه کدنکن ایبار بلطم یروط کی ،دنرادنگبش اخشخ یلا ه تم یروط ن یا دنهاوخیم اهنیا ه ک موحرم ه کی یاهدیکأتن آ م یربیم یپام ه کتساجن یا ،دربیراکه بی یاجرهرد دناوتبو دشابش تسد رد ی عقاو ی ارب ،ه دوبنب جاو ،تسا رتب جاو رهظ زامنزا دنکیم لایخ هدع کی ه کدندرکیم ناشماکحا نایبرد اقآ ه کنیا اتدندرکیم نایبی م کحم ن یا ه بار هیضق ،دوشب کرتم هدسافم و دنسرب ی حلاصم کی ه بدارفا ه کنیا ی ذَم ه لأسم اًعطق ه کم ینیبیم ،م ینکیم ه دایپ م یئآیم تایاور رد ار ن یا امتهجن یمه ه ب .دسرب اهنیا ه ب ی ریخ لاثما و توهش ه بل یبقتا یذمتیضقاذی ارب ملاسلا م هیلع ه مئا زا ه کی تایاور ه مه ن یا اما تسین وضو ص قاذ نایبیاب ،ه دشادیپ م درم ی ارب وضو ۀطساو ه ب ه کی ترابهط حور نآ دنهاوخیمنه کتسا نیا رطاخ ه ب ه دمآ کلذ ،تسین وضو ص قاذ و درادنزاکشا رگید ه کلاا حدنیوگب ،رانک دنرادنگب یلاک روط ه ب م درم رگید ار نآ رگید هیلع ماما ،دراد ه دهع ربم ه ار تدابع ی ناحور ۀفیظو ملاسلا هیلع ماما .م ینا وخبزامنم یوشدنلبن یاربانب س پ ی تقو ماما .دشابن تفرگ وضو تهجط قفه کدنکه جوتاجنیا رد دناوتیمنرهاظتهجک ی ه ب طقفه کملاسلا ک ی ه بار نیا دیاب ،تسا ترابهط حور نآ نتفر نییزا ب جومِ ةوهشن ع کلذ لاثما و ل یبقتو حسم دنادیم ه ک نیا ه ب ه کامشو ن م لاثما دریگب لش دهاوخبرگا ،رگید دیوگب دیاب ؟دنکب دیابنا یدنکب ءاقلا م درم ه ب ی وحن ار ه لأسمتایاور نیا رد تررضح دیاب س پ ؟م یمهفب اجکزا ؟ار ماما دیکأتم یمهفب اجکزا م ینکیم رظنتایاور .م یوشب ه یضقن یا ه بتبسن ه لئسم نیا تیمها ه جوتم اماتدریگبتفِس

ماکحا دسافم و حلاصم س اسا ربا وتف م اقم رد دهتجم هفیظو ن یبیبت

دهدب ی وتف م درم ی ارب ی وتف م اقم رد دهاوخب ی دهتجم ک ی ر گا :تساجنیا ام لاوئس میدیمهف هکلاا ح
دیوگب م درم ی ارب دیاب تیفیک نآ هب ،تیفیک نآ هب هیضق ی ارب دسر ی م هک ی ام ویش نآ هب دیاب ایآ ؟دنکب دیاب هچ
ام هک تسا ی گرزب هابتشا ک ی ن یا ؟هدرک نایب ام ام هک ی روط نامه دنکن ایب ی وحن هب ار ب لطم م درم ی ارب دیاب ای
ن یا م یئآ ی م ام ،دنکن ایب ار هیضق ت یمها م درم ی ارب هتساوخ م لاسلا هیلع ام ام .م یوشی م ب کترم اجنیا رد م یراد
ل اثم ب اب ن م هک دینک ض رف هکنیا ف رص هب –تساجن هبع جار تسا دای ز ثحبلاا ح –م یربی م ن یی زا ار ت یمها
م لاسلا هیلع ام ام هک ی تامحز ام امت ؟تسیچ اهفرح ن یا ،تسیس جن ؟هتفگ ی سک هچ اقآ هن ،م درم ی ارب و م یئایب
،رآفک تساجن هک م یئوگ ی م و م یهد ی م داب رب ام ار ت امحز ن یا ئمه ،هدیشک ف لتخت ایاور و ف لتخم دارفا اب
لاب و تسا زیاج اهنآ اب ط لاتخا ن یاربانب س پ دنتسین س جن اهنیا م الدک چیه و تسا ی ضرع تساجن
ن یا زا ریغ رگم ،رگید دوشی م ض رغ ض قنب خ !؟دنزب ار اهفرح ن یا ش دوخ تسناوت ی منز ام ام رگم !لاکشا
؟م یئوگب م درم ی ارب م یبایب ام دنکن ایب م درم ی ارب دهاوخ ی م م لاسلا هیلع ام ام هک ار هچنآ م یراد هفیظو ام هک تسا
غاد ئساک م ینات وت ی م هن ،م ینک ت کرح ر ترود ام ام زا م ینات وت ی منز هک ام ،م یشاب ش آ زا ر تغاد ئساک م ینات وت ی منز هک ام
هب و [دنتسه دراو همئا ن ایب ئوحن هب هک]ی یاهنآ الذل !م یشاب اهنیا و درس و خ ی ی لیخ م ینات وت ی م هن ،م یشاب ش آ زا ر ت
...ب لاطم ف لتخم دارفا اب دنتسه دراو هقف

دمحم لآ و دمحم ل ع ص م هلَلا